

ตอนที่ 4

บอลเชวิกรุสเซีย (Bolshevik Russia)

บทนำ

ปี 1917 นั้นนับว่าเป็น "จุดเปลี่ยน" ที่สำคัญไม่เฉพาะสำหรับประวัติศาสตร์รัสเซียเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประวัติศาสตร์โลกด้วย

ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายยืนยันในอุดมการณ์ขวาจัดและเป็นฝ่ายโซคติกำลังชัยชนะในหมู่พวกของตนตลอดมาต้องเผชิญหน้ากับฝ่ายอุดมการณ์ปฏิวัติซึ่งมีความหวังใหม่ที่จะยึดอำนาจการปกครองและสร้างสิ่งใหม่ทั้งในด้านแนวคิดทางสังคมและสถาบันการเมือง

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงนั้นมิได้เปลี่ยนเฉพาะด้านการปกครองแต่เป็นการเปลี่ยนไปสู่การใช้อำนาจบริหารแนวรุนแรงภายในรัฐ ลัทธิมาร์กซิสต์มีกำหนดหลักวิทยาศาสตร์ใหม่สร้างอุดมการณ์ที่นำไปสู่จุดหมายและวิถีทางใหม่แห่งสังคมมนุษย์ อุดมการณ์หลักของกลุ่มบอลเชวิคถูกกำหนดขึ้นเพื่อสร้างโลกในฝันบนพื้นดินให้มนุษย์มีความเป็นอยู่กันอย่างเสมอภาคกันจริง ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อการที่จะแก้ไขและเข้าใจถึงจุดเปลี่ยนแปลงทั้งหมดดังกล่าว สิ่งจำเป็นที่สุดก็คือต้องเข้าใจอุดมการณ์มาร์กซิสต์และโซเชี่ยลิสต์ ซึ่งมีผู้ดำเนินบทบาทก็คือพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมีสภาพเป็นหัวหอกของการปฏิวัติ

แต่เดิมนั้นแนวคิดปฏิวัติเบื้องต้นในหลายประเทศสนับสนุนการต่อต้านผู้กดขี่ทุกรูปแบบโดยการปฏิวัติจากเบื้องล่าง แต่ทำไมไม่ประสบผล ดังนั้น เมื่อสตาลินเริ่มได้อำนาจก็เริ่มมีแรงจูงใจที่จะเริ่มสร้างระบอบสังคมนิยมขึ้นในประเทศหนึ่ง พรรคโซเชี่ยลิสต์จะเริ่มปฏิบัติการจากเบื้องบน ทั้งนี้ ถัดตามแนวทางปฏิบัติครั้งที่ 2 ของสตาลินคือการสร้างระบบารวมและการกำหนดโครงการ 5 ปี

การดำเนินนโยบายการเมืองของรัสเซียนั้นจะมีลักษณะไม่เหมือนแนวทางประชาธิปไตยที่ดำเนินอยู่ในประเทศยุโรปอื่น ๆ ที่เรียกว่า "ประชาธิปไตยแบบตะวันตก" แต่จะเป็นการมุ่งดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบมุ่งหวังชัยชนะอย่างเด็ดขาด ส่วนภายในประเทศก็จะกำหนดให้พรรคคอมมิวนิสต์ทำหน้าที่ควบคุมการดำรงชีวิตของทุกคน แม้การแสดงความเห็นในด้านวรรณคดี การเขียน หรือศิลปะ ก็จะต้องมีคุณลักษณะของ "ทางการ" (official) แฝงฝังอยู่ด้วยเสมอ

การถูกกำหนดแนวทางดังกล่าวนี้ ภายหลังการปฏิบัติแล้วได้มีนักเขียนผู้หนึ่งเขียนหนังสือแสดงความชื่นชมขึ้นคือ ยอร์ช ออร์เวลล์ (George Orwell) ในเรื่อง

ภายหลังมรณกรรมของสตาลินแล้วก็มีผู้ขึ้น รมที่จะยุติความตึงเครียดของอุดมการณ์ลงบ้างคือครุสชอฟที่หันไปคำนึงถึงหลักความจริงแห่งธรรมชาติของมนุษย์ในสมัยเก่า ผสมความจำเป็นในการรักษาลัทธิมาร์กซ์ และรักษาโครงสร้างของพรรคให้ดำรงอยู่ในขณะเดียวกัน ความผ่อนคลายลงก็ทำให้รัสเซียเองมีโอกาสนในการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศอย่างไม่ต้องเครียดจนเกินไป

เพื่อความเข้าใจถึงแนวทางปฏิบัติแห่งอุดมการณ์พอเป็นสังเขปจึงจะขอลำดับรายละเอียดแห่งอุดมการณ์นั้นตามสมควร

บทที่ 19

พัฒนาการของระบอบสังคมนิยมในยุโรป (European Socialism)

คำว่า "Socialism" นั้นมีลักษณะผสมซับซ้อนของรูปแบบความเชื่อทางการเมืองและสังคม ตลอดจนหลักรวมของทัศนะอารมณ์และจริยธรรมที่สร้างความแตกต่างขึ้นอย่างมากระหว่างความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างรุนแรงแม้ระหว่างโซเชี่ยลิสต์ด้วยกันเองเหมือน ๆ กับคริสตศาสนาที่แบ่งออกเป็นนิกายต่าง ๆ และต่างก็เชื่อว่ นิกายของตนเท่านั้นที่เป็นศาสนาสากลโดยแท้ พรรคที่ต่างกันในระยะแรก ๆ มีอาทิเช่น พรรคกรรมกรบริติช (British Labour Party) พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrats) คริสเตียนโซเชี่ยลิสต์ (Christian Socialists) พรรคคอมมิวนิสต์ อนาร์คิสต์ และซินดิเคลิสต์ (Syndicalists) เป็นต้น โดยที่ต่างก็เชื่อว่าอุดมการณ์ของตนเท่านั้นที่ได้ดำเนินตรงกับอุดมการณ์ของมาร์กซ์

แนวความคิดโซเชี่ยลิสต์ที่สนับสนุนการเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐนั้น อาจย้อนไปทบทวนความคิดเห็นของเพลโต (Plato) ในสมัยโบราณที่กล่าวไว้ในหนังสือของเขาชื่อ "Republic" คือการสร้างสังคมแบบคอมมูนหรือตามคำสอนของคริสตศาสนาที่กล่าวถึงสัมพันธภาพของมนุษย์แบบโซเชี่ยลิสต์มิได้โดยไม่ได้มีข้อชี้แจงที่มุ่งหวังทางการเมือง แต่เท่าที่ผ่านมาแล้วนั้นสังคมหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จนั้นจะมีลักษณะในทางศาสนาเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่นิยมอุดมการณ์โซเชี่ยลิสต์อย่างแท้จริงจึงมุ่งที่จะเอาอุดมการณ์แบบนั้นมาปฏิบัติจริงให้ได้ในการรวมกันทางการเมือง ซึ่งถ้าหวังจะให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจดังกล่าวนั้น สิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือจะต้องยึดอำนาจทางการเมืองเสียก่อน

ถ้าคำนึงถึงลักษณะการดังกล่าวนี้ก็อาจสรุปว่า โซเชี่ยลิสต์นั้นเป็นผลิตผลมาจากศตวรรษที่ 18 และ 19 คือเหตุการณ์ใหญ่ 2 เหตุการณ์ที่มีผลผลักดันให้เกิดการเวียนวัฏจักรของโซเชี่ยลิสต์ในสมัยยุโรปคือการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการปฏิวัติฝรั่งเศส ผลของการปฏิวัติทั้งสอง

นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจโดยเฉพาะปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้นทำให้เกิดระบบโรงงาน เกิดเมืองใหญ่ ๆ มีชนชั้นกรรมาชีพทำงานอย่างหนักมีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้นในสังคม ในขณะที่เดียวกันกับที่สร้างชนชั้นที่มั่นคงมหาศาลในสังคม ทำให้ช่องว่างห่างกันออกไปมาก กลุ่มคนในเมืองและกรรมกรที่ไม่พอใจสถานการณ์เหล่านี้ก็ผนึกกำลังกันง่ายเข้าในการที่จะลุกขึ้นเรียกร้องเพื่อสิทธิบางประการของตน

สำหรับการปฏิวัติฝรั่งเศสนั้นก็สร้างแนวคิดเรื่อง "เสรีภาพ เสมอภาพ และ ภราดรภาพ" รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ที่เคยมีผลในศตวรรษที่ 18 คือสมัยแห่งการประนีประนอมและขบวนการโรแมนติค¹ การปฏิวัติฝรั่งเศสกลายเป็นตัวอย่างของการเดินขบวนของนักปฏิวัติเพื่อต่อต้านระบอบบางอย่างและสร้างบทเรียนให้ขบวนการเคลื่อนไหวอื่น ๆ

กลุ่มโซเชี่ยลิสต์กลุ่มแรก ๆ ก็คือชาวฝรั่งเศสและอังกฤษต่อมาในศตวรรษที่ 19 เยอรมนีกลายเป็นศูนย์กลางของโซเชี่ยลิสต์ในยุโรปขณะพัฒนาการของรัสเซียตั้งแต่ปี ค.ศ. 1917 ได้ทำให้มอสโคว์มีฐานะเป็นโรมที่สามมากกว่าที่อื่น มาร์กซอ้างถึงโซเชี่ยลิสต์ในฝรั่งเศสและอังกฤษเป็นโลกในฝันตรงกันข้ามกับโซเชี่ยลิสต์แนววิทยาศาสตร์ซึ่งวางพื้นฐานความเชื่อของตนอยู่ที่ลัทธิวัตถุนิยมทางประวัติศาสตร์² อย่างไรก็ตามก็ดีกว่าที่จะมีการปักหลักมั่นของลัทธินี้อยู่ ณ ที่ใดนั้น ก็ได้มีการกล่าวอ้างถึงแนวทางอุดมการณ์นั้นไปต่าง ๆ กัน ที่ควรกล่าวถึงมีอาทิเช่น

ฟรังซัวส์ โนเอล บาเบอร์ฟ (Francois Noel Babeuf)

ได้รับฉายาว่า "กรัคคัส" (Gracchus)³ เป็นหนึ่งในกลุ่มแรกที่เสนอให้นำอุดมการณ์โซเชี่ยลิสต์มาดำเนินการเมือง เขาได้จัดตั้ง "Societe des Egaux" เมื่อปี ค.ศ. 1797 ประกาศว่า "ธรรมชาติได้กำหนดให้มนุษย์ทุกคนมีสิทธิสมบูรณ์ร่วมกันในความบันเทิงและหาความสุขจากทรัพย์สินทั้งมวลที่มีอยู่ในโลก" เขาเชื่อในการร่วมกันใช้ที่ดินและผลิตผลอุตสาหกรรมเพื่อจะขจัดความรวย รุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและหน้าที่ต้องทำงาน

¹ การเพ้อหาเสรีภาพ

² กล่าวคือ คำนี้ถึงสภาพสังคมจริง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้มีการเปลี่ยนแปลงตามแนวนิยมโซเชี่ยลิสต์ได้

³ ฟ้องสกุลกรัคคัสในสมัยปฏิวัติโรมัน (133-33 B.C.)

- โคลด อังรี (Claude Henri, Comte de St. Simon)

ค.ศ. 1760-1825 เขาเห็นว่าประวัติศาสตร์ก็คือเรื่องราวการต่อสู้ของชนชั้นโดยเน้นที่เรื่องเศรษฐกิจจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อคนยากจน ต้องมีการเตรียมการระดับชาติปัจจัยในการผลิตทั้งหมดจะต้องเป็นทุนรวมของสังคม รัฐเป็นผู้กำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญธุรกิจ เพื่อดำเนินการเศรษฐกิจและกำจัดความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ไม่ควรถึงกับยึดทรัพย์สินแต่ควรออกกฎหมายมรดกให้ยุติธรรมเพื่อจะขจัดความไม่ยุติธรรมในการจัดสรรความมั่งคั่ง

โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen : ค.ศ. 1771-1858)

เป็นโซเซียลิสต์ชาวอังกฤษคนแรก แม้ว่าก่อนหน้านี้จะมีนักเขียนที่วางแนวทางปรัชญาสังคมนิยมไว้ก่อนหน้านี้แล้วคือนายวิลเลียม กอดวิน (William Godwin) และโทมัส สเปนซ์ (Thomas Spence) นักเขียนสนับสนุนการที่รัฐควรเป็นผู้ควบคุมที่ดิน โอเวนเป็นเจ้าของโรงงานทอผ้าที่มั่งคั่ง เห็นควรให้มีการจัดหาโรงเรียน การปรับปรุงความเป็นอยู่ให้กับกรรมกรนอกจากการจ่ายเงินค่าจ้าง เขาเชื่อว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการสร้างอุปนิสัยให้แก่เด็กด้วยการให้การศึกษาและเพื่อความสุขของมนุษย์ก็ต้องมีการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการ โอเวนได้ทำการทดลองด้วยการจัดตั้งชุมชนชนตัวอย่างสหภาพการค้าและสหกรณ์แต่ไม่ประสบผล ทำให้กรรมกรชาวอังกฤษหันไปหาขบวนการชาร์ทิสต์ (Chartist)

ฟรังซัวส์ มารี ชาร์ลส์ ฟูรีเยร์ (Francois Marie Charles Fourier: 1772-1837)

เขามีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่มนุษย์จะสามารถสร้างสรรค์ "ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจกัน" ถ้ามนุษย์จะไม่ต้องตกอยู่ภายในกรอบแห่งความกตัญญูที่กำหนดขึ้นในสังคมและในสังคมเองก็ควรจะมีการวางโครงเพื่อสร้างสรรค์ความเห็นอกเห็นใจนี้ ไม่จำเป็นจะต้องยึดทรัพย์สินส่วนบุคคล แต่ที่ดินและทรัพยากรทั้งหมดควรเป็นของกลาง และควรมีการจัดตั้งระเบียบสังคม (โดยการอาสาสมัครไม่ใช่โดยรัฐเป็นผู้กำหนดไปเสียหมด) เป็นแบบชุมชนชนสหกรณ์ เรียกว่า "phalangs" มีสมาชิกประมาณ 1,600 คน ข้อคิดหลายอย่างของฟูรีเยร์มีลักษณะอุดมคติเกินไป แต่เน้นให้เห็นว่าฟูรีเยร์ไม่ชอบระบอบเศรษฐกิจ แบบ

หลุยส์ ออกัสต์ บลังกี (Louis Auguste Blanqui : 1805-1881)

ใช้ชีวิตในคุกถึง 40 ปี เขาเชื่อว่าการปฏิวัติจะสำเร็จด้วยฝีมือของนักปฏิวัติอาชีพเท่านั้น รวมทั้งบลังกีก็เป็นคนแรกที่พูดถึงอำนาจเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ

พรูดอง (Proudon)

เป็นผู้วางรากฐานของ "anarchism" ซึ่งถือเป็นแบบสังคมนิยมอย่างรุนแรงมีพื้นฐานต่อต้านอำนาจภายนอกทุกรูปแบบที่กดขี่การแสดงออกของปัจเจกชน เขาไม่สนใจในเรื่องทรัพย์สินส่วนบุคคลมากนัก สิ่งที่น่าสนใจคือเรื่องรัฐและระบอบนาธรรม เขาเชื่อในความยุติธรรม เสรีภาพ และความเสมอภาค สรุปรวมความถึง "ความเห็นอกเห็นใจและความร่วมมือกันและกัน" เขาคำนึ้งถึงอำนาจของความเป็นเจ้าของทรัพย์สินและทุนที่คนที่มีอยู่นำมาสร้างอิทธิพลครอบงำคนที่ไม่มี รวมทั้งเป็นผู้กล่าวคำขวัญที่ว่า "การแสวงหาผลประโยชน์โดยมนุษย์ด้วยกันเอง" ค.ศ. 1840 เขาได้พิมพ์หนังสือชื่อ *Quest-ce que la Propriété?* และหาคำตอบด้วยตัวของเขาเองว่า "La Propriété, c'est le vol"

หลุยส์ บลองซี (Louis Blanc : 1811-1882)

อ้างถึงปีศาจสังคมที่มีแต่การแข่งขันทำให้ควรกำหนดรัฐเป็นผู้ควบคุม เขาเห็นว่าการปฏิรูปจะทำได้โดยผ่านรัฐ ดังนั้น นักปฏิรูปจึงต้องพยายามให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่ดินเป็นของรัฐและรัฐเป็นผู้ควบคุมกรรมกรและการปกครองใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบมีรัฐสภา ในปี ค.ศ. 1848 เขาได้จัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งมีลักษณะคล้ายโซเชียลิสต์ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายหลังมีคำขวัญของเขาเองว่า "à chacun selon ses besoins, de chacun selon ses facultés"

ไมเคิล บาคุนิน (Mikhail Bakunin : 1818-1876)

เป็นหนึ่งในกลุ่มแรกของชาวรัสเซียที่สนใจระบอบสังคมนิยมแบบยุโรป เป็นบุคคลที่น่าสนใจคนหนึ่งของผู้คนในทีเดียว เขาขัดแย้งกับมาร์กซ์ ทำให้เขาหันกลับไปเป็นทายาทของพรูดอง

คือเป็นหัวหน้ากลุ่มอนารคิสต์ ทั้งนี้ เพราะลัทธิสังคมนิยมแบบรวมนำมาเข้าสู่รัฐที่มาร์กซ์กำหนด นั้นดูเหมือนจะร้ายยิ่งกว่าระบบเดิม เขาหวังที่จะทำลายรัฐซึ่งถือเป็นหน่วยหนึ่งของการกดขี่ด้วย วิธีการปฏิวัติ⁴

คาร์ล ไฮน์ริช มาร์กซ์ (Karl Heinrich Marx: 1818-1883)

มาร์กซ์เกิดที่ทริเออร์ในเยอรมันเมื่อปี ค.ศ. 1818 บิดามารดาเป็นชาวยิวซึ่งต่อมา ได้เปลี่ยนไปนับถือโปเตสแตนต์ มาร์กซ์ได้รับการศึกษาที่ทริเออร์ทอมาก็เดินทางไปยังบอนน์ในปี ค.ศ. 1835 ต่อมาคือเบอร์ลินเมื่อปี 1836 เพื่อเรียนวิชากฎหมาย เนื่องจากมหาวิทยาลัยหลาย แห่งในขณะนั้นมีแนวปรัชญานิยมร่วมกันคือปรัชญาเฮเกล มาร์กซ์เองก็สนใจ เขาเลิกเรียนกฎหมาย กลับไปเรียนปรัชญาใหม่ ต่อมาบิดาเสียชีวิตและไม่มีเงินเรียนต่อ ต้องหันไปเขียนหนังสือพิมพ์ "Rheinische Zeitung" หนังสือพิมพ์แนวหัวรุนแรง ไม่ช้าเขาก็ได้เป็นบรรณาธิการ รัฐบาลปรัสเซียในขณะนั้นเองมีนโยบายต่อต้านเสรีนิยมเต็มที่ มาร์กซ์ในขณะนั้นก็มีฐานะเป็นนักเสรีนิยมเต็มที่ จึงดำเนินการต่อต้านรัฐบาลอย่างรุนแรง หนังสือพิมพ์ของเขาถูกปิดเมื่อปี ค.ศ. 1843 มาร์กซ์กับภรรยาซึ่งพึ่งแต่งงานกันใหม่ ๆ ก็หนีไปปารีสทำให้ได้พบกับนักสังคมนิยมชาวฝรั่งเศส รวมทั้งผู้สนับสนุนตลอดกาลของเขาคือฟรีดริช เองเงิล (Friedrich Engels: 1820-1895) และไมเคิล บาคุนิน (1818-1876)

มาร์กซ์มีความสนใจในเรื่องราวของระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ในปีค.ศ. 1848 เขาก็ทุ่มเทให้กับการศึกษาเรื่องนี้อย่างละเอียด เขาศึกษาไปถึงว่าทำไมในการปฏิวัติฝรั่งเศสจึงล้มเหลวและควรจะมีการเตรียมการเพื่อป้องกันทางปฏิบัติคราวต่อไปไม่ให้ล้มเหลวลงด้วยวิธีใด นอกจากนี้ มาร์กซ์ก็ได้อิทธิพลจากข้อเขียนของลุดวิก เฟอ์บาช (Ludwig Feuerbach) (1804-1872) นักปรัชญาชาวเยอรมันซึ่งมีความเชื่อว่าแนวคิดและความเชื่อทางศาสนานั้นเป็นผลผลิตมาจากสิ่งแวดล้อม เขากล่าวว่า "บุคคลไม่ควรคิดเพื่อยู่ แต่ให้อยู่เพื่อกิด"

มาร์กซ์ได้เป็นบรรณาธิการของ Deutsch Französicher Jahrbucher ในปี ค.ศ. 1845 ด้วยความกดดันจากรัฐบาลปรัสเซีย มาร์กซ์ก็ถูกขับออกจากปารีสไปอยู่กรุงบรัสเซลส์

⁴D.M Sturley, A Short History of Russia. pp.224-226

ซึ่งเขาเริ่มงานเขียนหนังสือและเตรียมการปฏิวัติเป็นการใหญ่ ในปีค.ศ.1847 ก็มีการจัดตั้ง
สันนิบาตคอมมิวนิสต์ระหว่างชาติขึ้นโดยมีมาร์กซ์และเอนเงิลเป็นผู้จัดเตรียมทุกอย่างคือ "Com-
munist Manifesto" ซึ่งได้ตีพิมพ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1848

The Communist Manifesto

เป็นเอกสารเกี่ยวกับการปฏิวัติที่มีความสำคัญมากเล่มหนึ่งที่เคยเขียนมา เพราะ
เป็นหนังสือที่ระบุถึงอุดมการณ์โดยตรงของมาร์กซ์ คำประกาศฉบับนี้แจ้งว่าวิญญานของคอมมิวนิสต์
นั้นได้ลงมือจัดทั่วยุโรปแล้วจึงถึงเวลาที่จะมีการพิมพ์ทัศนะและความมุ่งหมายของอุดมการณ์นี้ เริ่ม
ด้วยข้อความว่า "ประวัติศาสตร์แห่งสังคมมนุษย์ชาติทั้งหมดนั้นก็คือประวัติการต่อสู้ระหว่างชนชั้น"
ครั้นแล้วก็เริ่มไปถึงข้อกำหนดแห่งลัทธิมาร์กซ์ขึ้นพื้นฐานคือ

that in every historical epoch, the prevailing mode of
economic production and exchange, and the social organi-
zation necessarily following from it, form the basis upon
which is built up, and from which alone can be explained
the political and intellectual history of that epoch: that
consequently the whole history of mankind (since the
dissolution of primitive tribal society, holding land in
common ownership) has been a history of class struggles,
contests between exploiting and exploited, ruling and
oppressed classes; that the history of these class struggles
form a series of evolutions in which, nowadays, a stage
has been reached where the exploited and oppressed class
-the proletariat-cannot attain its emancipation from the sway
of the exploiting and ruling class-the bourgeoisie-without,
at the same time, and once and for all emancipating society
at large from all exploitation, oppression, class distinc-
tions and class struggles.

โปรแกรมที่เสนอก็คือ

1. กำจัดความเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน ที่ดิน การเรียกร้องค่าเช่าเพื่อจุดประสงค์
แห่งสาธารณะให้หมด
2. การเพิ่มพูนภาษีรายได้อย่างหนัก
3. กำจัดสิทธิการสืบทอด
4. ให้ยึดทรัพย์สินของพวกเจ้าและพวกทาสให้หมด

5. ให้รัฐเป็นผู้คุมความคิดทั้งหมดเข้าสู่ศูนย์กลาง โดยการตั้งธนาคารแห่งชาติมีการลงทุนโดยรัฐและใช้ระบบผูกขาดอย่างสิ้นเชิง
6. ควบคุมการคมนาคมและการขนส่งให้รวมเข้ามาอยู่ในอำนาจรัฐ
7. ขยายโรงงานและเครื่องมือการผลิตโดยมีรัฐเป็นเจ้าของ ใช้ที่ว่างเปล่าเพาะปลูกให้หมด ปรับปรุงที่ดินทั่วไปโดยวางแผนอันเดียวกัน
8. ให้ทุกคนทำงานเท่ากัน ตั้งกองทัพอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการเกษตรกรรม
9. รวมเกษตรกรรมเข้ากับโรงงานหัตถกรรม ค่อยกำจัดความแตกต่างระหว่างในเมืองและชนบท ด้วยการกระจายพลเมืองออกไปให้ทั่วประเทศ
10. ให้การศึกษาเสรีแก่เด็กทุกคนในโรงเรียนรัฐบาล กำจัดการใช้แรงงานเด็กในโรงงาน รวมการศึกษาเข้ากับการจัดระบบการผลิตในระบบอุตสาหกรรมลงท้ายเขาสรุปว่า

"คอมมิวนิสต์ที่ดีจะต้องไม่เปิดเผยทัศนะและจุดประสงค์ที่แท้จริงของตน การเปลี่ยนแปลงจะทำได้ก็ด้วยการล้มเลิกการปกครองแบบเก่าเสีย ช่มชู้ชนชั้นปกครองด้วยการปฏิบัติของคอมมิวนิสต์ ชนชั้นกรรมาชีพอจะไม่ใช่เสียอะไรนอกจากโชที่คลั่งคลออยู่ พวกกรรมกรจะครองโลก และรวมกรรมกรในทุกประเทศเข้าด้วยกัน"

ในปี ค.ศ. 1848 ในฝรั่งเศสได้มีการขับไล่รัฐบาลของหลุยส์ ฟิลิป มาร์กซ์ถูกขับออกจากบรัสเซลส์ไปปารีสด้วยการเชื้อเชิญของโซเซียลิสต์ ต่อจากนั้นก็เดินทางไปโคโลญเริ่มงานหนังสือพิมพ์ Rheinische Zeitung ใหม่ พร้อมเขียนบทความทางการเมือง หนังสือพิมพ์ถูกปิด มาร์กซ์ถูกจับ ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมปลุกปั่นยุยง และในที่สุดก็ถูกปล่อยตัว แต่ก็ถูกขับออกนอกประเทศไปอยู่ปารีส แต่รัฐบาลฝ่ายฝรั่งเศสไม่ยอมรับจึงเดินทางต่อไปอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1849 และอยู่ที่นั่นจนสิ้นชีวิตเมื่อปี ค.ศ. 1883

การปฏิบัติเมื่อปี ค.ศ. 1848 ล้มเหลว มาร์กซ์ต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างค่อนข้างยากจนและลำบาก เขาใช้เวลาที่เหลือในการอ่าน เขียนและถกเถียงปัญหาต่าง ๆ กัน ลาสซาล

(Lassalle) และ บาคุนิน (Bakunin) เกี่ยวกับการจัดเตรียมการและทิศทางการใช้กำลัง เพื่อนำไปสู่การทำลายล้างสังคมที่เขาได้พึงพิงและทรัพย์สินของตัวเอง

ค.ศ. 1864 มาร์กซ์ได้จัดตั้งสมาคมกรรมกรระหว่างชาติ (International Working Men's Association) ขึ้น แต่ก็เกิดการแตกแยกกันเองในภายหลัง เมื่อปี 1876 ผลงานสำคัญของมาร์กซ์ก็คือ Das Kapital ตอนที่ 1 พิมพ์เมื่อค.ศ. 1867 และตอนต่อมาพิมพ์ขึ้นภายหลังมรณกรรมของมาร์กซ์แล้วโดยเองเกลเมื่อปี ค.ศ. 1885 และ 1894⁵

โดยปกติแล้วเมื่อกล่าวถึงชื่อของมาร์กซ์แล้วมักจะได้อีกชื่อหนึ่งควบคู่ไปด้วยคือ เองเกล นำสังเกตว่า เองเกลนั้นแม้จะได้ชื่อว่าเป็นพวก "German redical" คนหนึ่งแต่เขามาจากตระกูลที่มั่งคั่งเป็นเจ้าของโรงงานอยู่ในอังกฤษ เขาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือมาร์กซ์และครอบครัวเป็นอย่างดี เมื่อมาร์กซ์ใช้ชีวิตอยู่ในสลัมที่กรุงลอนดอน

จากความคิดของมาร์กซ์ใน Manifesto นั้นจะเห็นว่าเขาต่อสู้สภาพสังคมที่เป็นอยู่เรียกร้องให้กรรมกรลุกขึ้นต่อสู้ และขับไล่ระบบนายทุนทั่วโลก เขาเชื่อว่ามีปัจจัยในการผลิตนั้นสำคัญเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจพฤติกรรมของมนุษย์ และรวมทั้งพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้วย พัฒนาการนี้ต่อเนื่องมาจาก "กฎ" ที่กำหนดไว้ (เช่น the dialectic) ค่อยผ่านลำดับเป็นชุด ๆ ซึ่งแต่ละชุดก็อาจให้คำจำกัดความทางเศรษฐกิจได้เป็นชุดต่อเนื่องกันอย่างไม่มีการเลี้ยว และแต่ละชุดนั้นต้องค้นด้วยการปฏิบัติอย่างรุนแรง

เพื่อที่จะเข้าใจถึงลำดับขั้นแห่งประวัติศาสตร์นั้นสาวกของมาร์กซ์จะต้องมีคำถามว่า "Who owns the means of production?" คำว่า "means of production" นั้นหมายถึงความมั่งคั่งและทรัพย์สินทุกอย่างที่สามารถนำมาใช้ผลิตสินค้าให้มากขึ้น ดังนั้น ที่ดิน โรงงาน การขนส่ง เหมืองแร่ และพลังไฟฟ้าทั้งหมดก็คือ "means of production" ทั้งสิ้น เมื่อมองว่าใครที่เป็นเจ้าของสิ่งเหล่านี้ มาร์กซ์ก็จะแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็น 5 สมัย คือ สมัยดึกดำบรรพ์ (primitive) สมัยทาส (slave-holding) พิตัล (feudal) นายทุนชนชั้นกลาง (bourgeois Middle class capitalistic) และสังคมนิยม (Socialistic).

⁵ Ibid., pp. 228-330

ประวัติศาสตร์ 5 สมัย

1. สมัยดึกดำบรรพ์ (The primitive stage of development)

คือสมัยที่ยังไม่มีรัฐบาล ไม่มีสถาบันสังคม และไม่มีการเป็นเจ้าของที่ดินทรัพย์สิน ทรัพย์สินยังเป็นของชาติกุล (teibes) เป็นสมัยของมนุษย์ถ้ำ

2. สมัยทาส (The slave-holding state)

ปัจจัยในการผลิตผลของสมัยนี้คือทาส คนเป็นเจ้าของคน และมีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะ ทาสของตน เช่นในสมัย กรีก อียิปต์ และโรม

3. สมัยฟิวดัล (Feudalism)

ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ และที่ดินเหล่านี้ก็เป็นของคนเพียงหยิบมือเดียว คน ส่วนใหญ่คือเชอร์ฟผู้ติดอยู่กับที่ดินทำงานเพื่อผลกำไรของเจ้าของที่ดินคือพวกขุนนาง ตัวอย่าง ของสมัยนี้ก็คือยุโรปสมัยกลาง

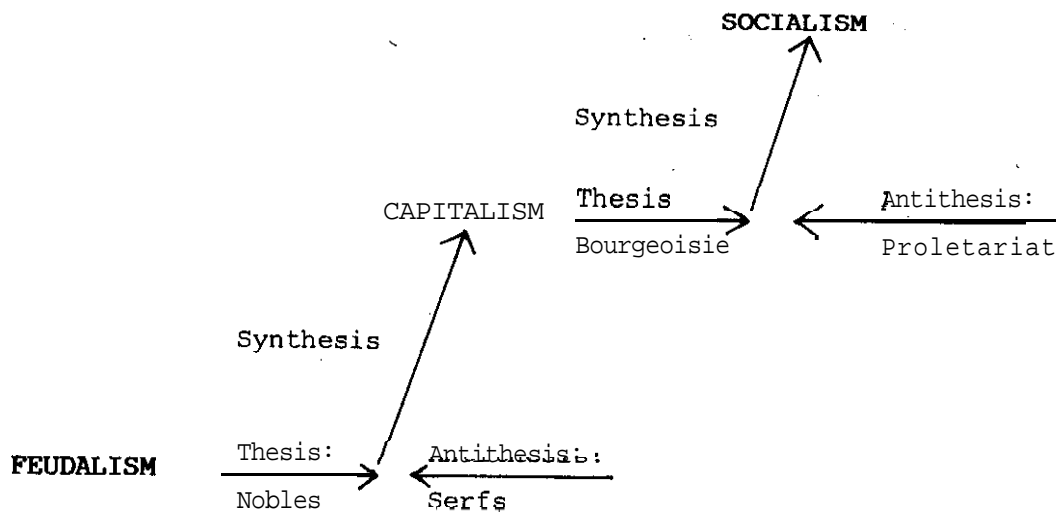
4. สมัยนายทุนชนชั้นกลาง (Bourgeois Capitalism)

โรงงานและเหมืองแร่เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เป็นสังคมอุตสาหกรรม โรงงานเหล่านั้นมีเจ้าของคือนายทุนผู้มั่งคั่ง 2-3 คนมีแรงงานคือคนชั้นกรรมาชีพ "proletarian" (หมายถึง non-property owning) ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ กำไรเป็นของนายทุน ที่จะพยายาม เจียดให้กรรมกรน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้

5. สมัยสังคมนิยม (Socialism)

กรรมกรหรือชนชั้นกรรมาชีพจะยึดปัจจัยในการผลิตทั้งหมด จัดการเอง รับผลกำไรเอง กำจัดระบอบชนชั้น ค่อยสถาปนาลัทธิคอมมิวนิสต์ พัฒนาการขั้นสุดท้ายคือกำจัดรัฐ (คือรัฐบาล) สังคมชนชั้น (ไม่มีคนจน คนรวย) และมีการแจกแจงที่ดินให้ทุกคนตามความจำเป็นเท่า ๆ กัน⁶

⁶ Fred Schulz, *Russia in Perspective*. pp. 14-15

ลักษณะนิสัยส่วนตัวของมาร์กซ์

มาร์กซ์นั้นมีฐานะเป็นนักศึกษาและนักพยากรณ์ เขาใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในการอ่านเขียน และสั่งสอนมวลชนด้วยความบากบั่นและเด็ดเดี่ยวอย่างหาผู้ใดเสมอเหมือนได้ยาก เขาอยู่กับครอบครัวและอยู่ในวงคบหาของเพื่อนกลุ่มเล็ก ๆ ด้วยความรักและความตื่นอกเห็นใจแต่กับศัตรู แล้วเขามักแสดงความขมขื่นและแสดงความริษยาอย่างร้ายกาจ เตรียมพร้อมที่จะยึดครองทุกสิ่งทุกอย่างของคนเหล่านี้ทีเดียว

มีเกมส์ที่มาร์กซ์เล่นกับเด็ก ๆ คำตอบของเขามีว่า

"Favourite virtue, simplicity

Favourite virtue in man: strength

Chief characteristic: singleness of purpose

Idea of happiness: to fight

Idea of misery: submission

Favourite occupation: bookworming

Heroes: Kepler and Spartacus"

(สปรตาคัสก็คือผู้นำทาสปฏิวัติในกรุงโรม เคปเลอร์ก็คือผู้เสนอความคิดใหม่ๆ เรื่องจักรวาลเหมือนที่มาร์กซ์เสนอแนวคิดใหม่ในประวัติศาสตร์)

คำว่า "Marxism" ก็คือคำจำกัดความเกี่ยวกับแนวคิดของคาร์ลส์ มาร์กซ์ และ ฟรีดริช เองเงิล และได้นำมาพัฒนาภายหลังโดยสาวกของเขา คำสอนเหล่านี้ปรากฏในงานเขียน โดยเฉพาะคือ Communist Manifesto และใน Das Kapital ตลอดจนคำอธิบายอื่น ๆ ซึ่ง มาร์กซ์ไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงกับในตอนปลายแห่งชีวิตของเขานั้นมาร์กซ์เองประกาศว่าตัวเขาเองไม่ใช่ "Marxist"

สำหรับลัทธิมาร์กซ์นั้นอาจแบ่งง่าย ๆ เป็น 3 ส่วนคือ

1. ปรัชญาประวัติศาสตร์ที่รู้จักกันว่า "Historical Materialism"
2. ระบบการคิดแนวเศรษฐกิจ
3. ทฤษฎีแห่งรัฐและการปฏิวัติ

"Ends" และ "Means"

สิ่งที่บทแห่งวัตถุนิยมมีว่าธรรมชาติและจริยธรรมของมนุษย์นั้นเป็นผลผลิตของสิ่งแวดล้อมและชนชั้นของคน มาร์กซ์สรุปว่า "ไม่ใช่สัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ที่กำหนดความเป็นอยู่" แต่ในทางตรงกันข้ามกับฐานะทางสังคมจะเป็นเครื่องกำหนดสัญชาตญาณของมนุษย์ ตั้งแต่ความคิดของมนุษย์ในแต่ละยุคประวัติศาสตร์ ความคิดของชนชั้นปกครองและตั้งแต่ประวัติศาสตร์คือความเปลี่ยนแปลงจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง ทำให้เห็นว่าไม่มีมาตรการใดจะเด็ดขาดที่จะกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมหรือความผิดถูก ถ้าสิ่งที่เกิดขึ้นถูกต้องก็จะช่วยให้เห็นว่าการปฏิวัตินั้นถูกจริยธรรมบุชัว (Bourgeois) จะต้องถูกจำกัดไปพร้อมกับชนชั้นนั้น จนกว่าเมื่อสังคมปราศจากชนชั้นมาถึงก็จะสามารถสร้างจริยธรรมสากลขึ้นได้ และเพื่อให้ถึงเวลานั้นก็จะมีการตัดสินได้ว่าหนทางใดเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง⁷

⁷ Idid., pp. 234-235

สรุปเนื้อหา

1. แนวคิด Socialist ต่างๆ The Communist Manifesto กลั้วประวัติศาสตร์ ตาม
ทฤษฎีของมาร์กซ์
2. ขบวนการปัญญาชน
Liberals, Socialists, (S.Rs), S.D. /
3. เปรียบเทียบแนวความคิดมาร์กซิสต์และปอปลิสต์